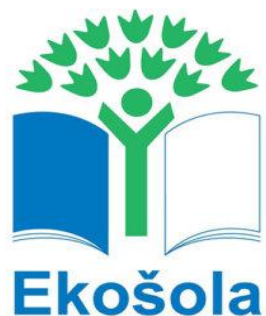

Trajnostni razvoj in izobraževanje odraslih

Vesna Fujs

Srednja šola Domžale

Kostanjevica na Krki, 31. maj 2025

Cilji trajnostnega razvoja, ki so vključeni v aktivnosti

- povečati ekološko inteligenco,
- opredeliti vlogo izobraževanja odraslih v trajnostnem razvoju,
- izdelati statistično analizo in ugotoviti korelacijo med izobraževanjem in trajnostnim razvojem.

1. Uvod

- Trajnostni razvoj postaja vse pomembnejši za oblikovanje prihodnosti
- Ekonomski napredek, družbena pravičnost in varovanje okolja zahteva celostni pristop
- Ključno vlogo ima izobraževanje
- Krepi se ekološka inteligenca – odgovorno ravnanje v dobro planeta in družbe
- Onesnaževanje odpravimo z boljšimi tehnologijami in načini dela

- Trajnostni razvoj – zagotoviti, da sedanje generacije zadovoljujejo svoje potrebe, ne da bi pri tem ogrožale zmožnost prihodnjih generacij, da storijo enako (UNESCO, 2015)
- Ključni dejavnik za uresničitev trajnostnega razvoja je izobraževanje.
- To je proces posredovanja znanja, kako posameznike opremiti z veščinami, vrednotami in odnosom, ki so potrebni za oblikovanje trajnostne družbe.
- Posebno vlogo ima izobraževanje odraslih, ki so zgled mlajšim generacijam.

2. Izobraževanje odraslih kot ključ sprememb

- Odrasli imajo v družbi pomembno vlogo.
- Vplivajo na procese in prakse, ki oblikujejo našo skupno prihodnost.
- izobraževanje odraslih je ključno za preoblikovanje obstoječih vzorcev v smeri večje trajnosti.

Izzivi in priložnosti

Izzivi:

- Pomanjkanje sistematične podpore
- Finančne omejitve

Priložnosti:

- e - izobraževanje
- Učenje na delovnem mestu
- Kombinirane oblike poučevanja
- Prilagajanje potrebam posameznika

3. Izobraženost odraslih kot temelj ekološke inteligence in trajnostne družbe

- z naraščanjem izobrazbene strukture prebivalstva se povečuje ekološka inteligenca ter odgovornost do okolja in družbe
- bolj izobraženi posamezniki pogosteje sprejemajo odločitve, ki upoštevajo dolgoročne posledice za naravne vire, socialno pravičnost in gospodarski napredek.

Tabela 1: Odrasli v srednješolskem izobraževanju po starosti v šolskem letu 2022/2023 (Vir: SURS, februar 2025)

razred	starost	št. Preb.	fj°	Fj	Fj°
1.	15–19 let	3410	0,214	3410	0,214
2.	20–24 let	8460	0,531	11870	0,746
3.	25–29 let	1960	0,123	13830	0,869
4.	30–34 let	616	0,039	14446	0,907
5.	35–39 let	597	0,038	15043	0,945
6.	40–44 let	448	0,028	15491	0,973
7.	45–49 let	293	0,018	15784	0,992
8.	50–54 let	100	0,006	15884	0,998
9.	55–59 let	35	0,002	15919	1,000
	skupaj	15919	1,000		

Slika 1: Histogram Odrasli v srednješolskem izobraževanju po starostnih skupinah v RS v šolskem letu 2022/2023 (Vir: SURS, 2025)

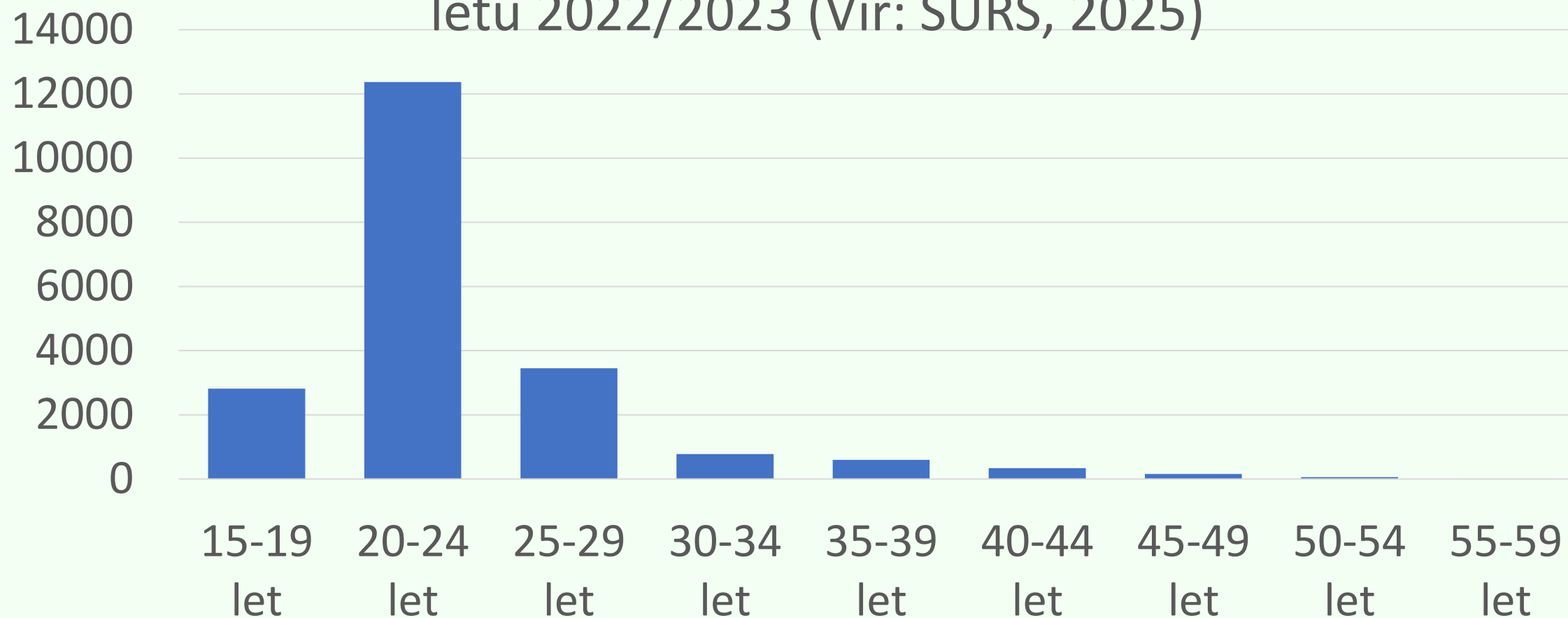

Tabela 2: Statistični izračuni za srednješolsko izobraževanje odraslih po šolskem letu

šolsko leto	aritmetična sredina	standardni odklon	mediana	modus
2015/2016	24,1	5,5	23,0	22,6
2019/2020	24,1	6,4	22,7	22,3
2020/2021	24,8	7,0	23,0	22,4
2021/2022	24,7	7,1	22,9	22,3
2022/2023	24,3	7,0	22,7	22,2

Tabela 3: Odrasli v srednješolskem izobraževanju po šolskem letu (Vir: SURS, februar 2025)

šolsko leto	kandidati IO	Dj - razlika	Kj-koeficient rasti	Vj- verižni indeks	Sj- stopnja rasti	I 2015/16
2015/2016	20580	/	/	/	/	100,0
2019/2020	16276	−4304	0,791	79,1	−20,9	79,1
2020/2021	13851	−2425	0,851	85,1	−14,9	67,3
2021/2022	14225	374	1,027	102,7	2,7	69,1
2022/2023	15920	1695	1,119	111,9	11,9	77,4

Slika 2: Odrasli v SŠ izobraževanju po šolskem letu
(Vir: SURS, februar 2025)

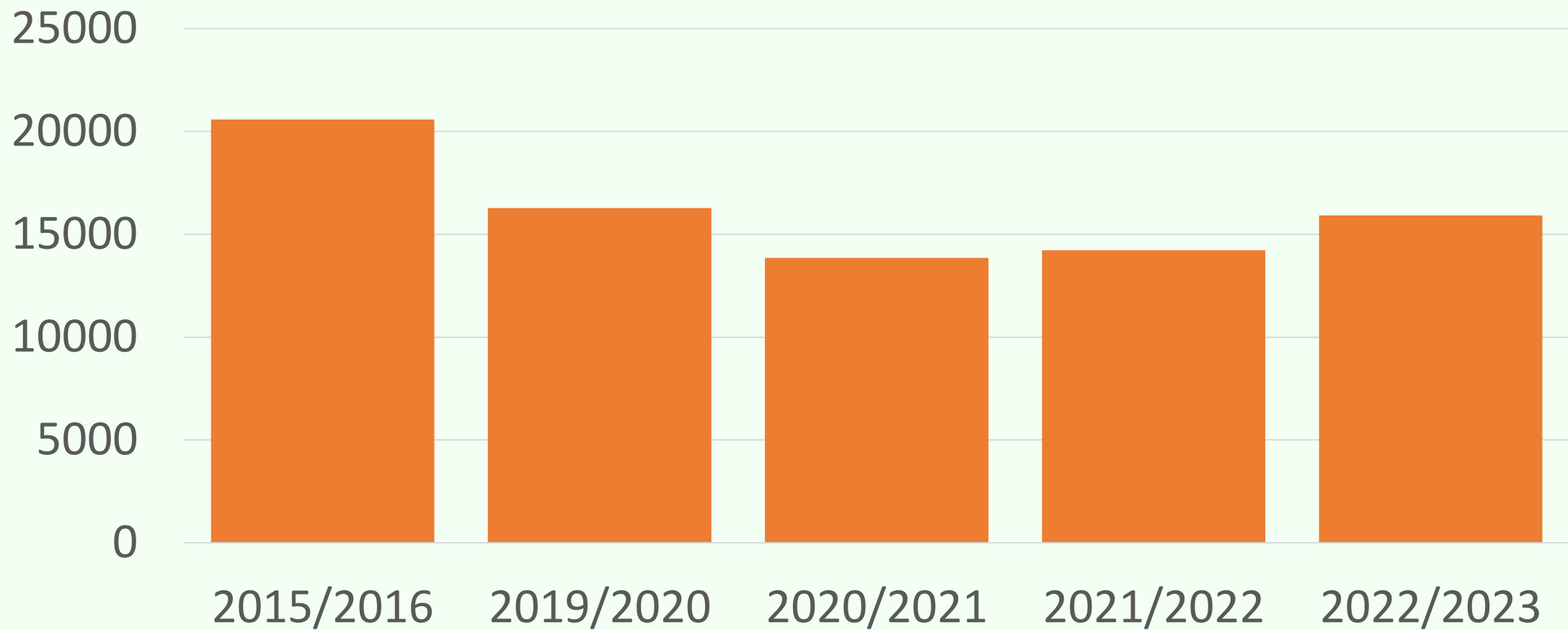

Tabela 4: Izdatki države za okoljevarstvene storitve (mio. EUR) po letih (Vir: SURS, februar 2025)

izdatki	Dj - razlika	Kj-koeficient rasti	Vj- verižni indeks	Sj-stopnja rasti	I 2015
98,1	/	/	/	/	100,0
116,76	18,66	1,190	119,0	19,0	119,0
119,29	2,53	1,022	102,2	2,2	121,6
163,17	43,88	1,368	136,8	36,8	166,3
221,47	58,30	1,357	135,7	35,7	225,8

Izobraževanje kot gonilo socialne pravičnosti in gospodarskega napredka

- Slovenija ima bogato tradicijo okoljskega izobraževanja in vzgoje
- Izobraženi posamezniki so praviloma bolje vključeni v družbene procese, lažje dostopajo do kakovostnih zaposlitev, so bolj finančno neodvisni in aktivnejši državljani
- Vlaganje v izobraževanje odraslih tako postane naložba v bolj vključujočo, pravično in trajnostno družbo.

Sodelovanje in odgovornost kot temeljni vrednoti

- V času, ko se svet sooča z velikimi preizkušnjami, kot so podnebne spremembe, družbene neenakosti in hitre tehnološke spremembe, je izobraževanje odraslih pomembnejše kot kdaj koli prej.
- Predstavlja most med sedanostjo in prihodnostjo – prihodnostjo, v kateri bomo znali odgovorno uporabljati naravne vire, spoštovati dostojanstvo vseh ljudi in graditi gospodarstvo, ki temelji na trajnostnih vrednotah.

4. Zaključek

- Trajnostni razvoj ni dosegljiv brez zavestnega in odgovornega sodelovanja vseh članov družbe
- Višja raven izobrazbe spodbuja odgovornejše ravnanje z naravnimi viri večjo občutljivost do socialnih vprašanj ter razvoj gospodarstva, ki temelji na trajnostnih vrednotah.

- Ugotovitve raziskav, podprte s statističnimi analizami, potrjujejo, da vlaganje v znanje ustvarja temelje za trajnejšo, pravičnejšo in vključujočo prihodnost.
- Z gradnjo družbe, ki ceni znanje, sodelovanje in odgovornost, lahko skupaj oblikujemo svet, v katerem bodo potrebe sedanjih in prihodnjih generacij usklajene z omejitvami našega planeta.

5. Viri in literatura

- Goleman, D. (2011). *Ekološka inteligenca: Kako nas spoznanje o resničnem vplivu naših nakupovalnih odločitev lahko spremeni*. UMco.
- Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. Basic Books.
- Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (2025, februar). *Podatki o izobraževanju odraslih in izdatkih za okolje*. <https://www.stat.si/>
- UNESCO. (2015). *Rethinking education: Towards a global common good?* <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232555>
- Zbirka Usklajeno in sonaravno 9. (2003). *Trajnostni razvoj in izobraževanje: učna gradiva*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo.